

عنوان مقاله:

فرآیند گسترش فضایی سکونتگاه های پیرامون کلانشهر تهران (مورد مطالعه: محدوده شهری اسلام شهر-رباط کریم)

محل انتشار:

فصلنامه مطالعات شهری، دوره 6، شماره 21 (سال: 1395)

تعداد صفحات اصل مقاله: 14

نویسندگان:

موسی کمانرودی - دانشگاه خوارزمی

طاهر پریزادی - استادیار گروه جغرافیا و برنامه ریزی، دانشکده علوم جغرافیایی، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران

محمد بیگدلی - دانشگاه خوارزمی تهران

خلاصه مقاله:

تمرکزگرایی و فقدان رویکرد کارآمد آمایشی در ایران از دهه ۱۳۳۰ ه.ش به بعد موجب قطبش فضایی توسعه در این پهنه سرزمینی شده است. شهر تهران در این فرآیند به جهت جایگاه پایتختی و تنوع و تراکم کارکردیان قطبش بیشتری برخوردار گردیده است. این روند فاصله روزافزون توسعه مرکز-پیرامون و مهاجرت از پیرامون به مراکز به ویژه منطقه و شهر تهران را در پی داشته است. این روند اغلب به واسطه حومه و حاشیه نشینی فقر، موجب پراکنده گویی فضایی و شکل گیری سکونتگاه های غیررسمی در این منطقه و این شهر شده است. این روند به گونه ای به وقوع پیوست که از سازمان دهی مدیریت و برنامه ریزی ملی، منطقه ای و محلی پیشی گرفت و بر آن استیلا یافت. یکی از محدوده های مکانی شکل گیری این نوع سکونتگاه ها در منطقه تهران، محدوده شهری اسلامشهر- رباط کریم در حاشیه جنوب غربی شهر تهران می باشد. منابع زیستی سرشار آب و خاک، قیمت پایین زمین و مسکن، سهولت خریدوفروش زمین، سهولت ساخت وسازهای مسکونی غیرمجاز، وجود جاده ساوه و فاصله کم و سهولت دسترسی به شهر تهران از جمله زمینه ها و عوامل محلی بودند که این روند در این محدوده را در قیاس با کل کشور و سایر مناطق تشدید و متمایز نموده است. هدف این تحقیق، آشکار سازی تغییرات فضایی کانون های شهری این محدوده از سال ۱۳۵۵ تا ۱۳۹۴ است. داده های موردنیاز این تحقیق به روش مطالعات کتابخانه ای، از جمله تصاویر ماهواره ای لندست به دست آمده و با استفاده از نرم افزارهای ENVI,ARCGIS,QGIS پردازش و تحلیل شده اند. جامعه آماری این پژوهش، کانون های شهری واقع در این محدوده است. از این رو این تحقیق از نظر هدف؛ شناختی، از نظر زمان؛ مقطعی، از نظر داده؛ کیفی و از نظر روش؛ توصیفی-تحلیلی است. طبق یافته های این تحقیق، بیشترین و کمترین میزان توسعه فیزیکی این کانون ها در طول این دوره، به ترتیب در اسلامشهر، گلستان، نسیم شهر، رباط کریم، صالحیه و نصیرشهر به وقوع پیوسته است. توسعه فیزیکی شتابان این کانون ها در این دوره، اراضی کشاورزی را به شدت بلعیده و به شهرها الحاق و ادغام نموده است.

کلمات کلیدی:

واژگان کلیدی: توسعه فضایی، کلانشهر تهران، اسلامشهر، رباط کریم

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1370168>

